

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MANKELL, HENNING

Ucigași fără chip / Henning Mankell; trad.: Viorica Morogan și
Dan Shafran – București: Editura RAO, 2013
ISBN 978-606-609-520-4

I. Morgan, Viorica (trad.)
II. Shafran, Dan (trad.)

821.111-31=135.1

1

Editura RAO

Str. Bârgăului, nr. 9-11, sector 1, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

HENNING MANKELL

Mördare utan ansikte

© Henning Mankell, 1991

Publicată prin înțelegere cu Leopard Förlag, Stockholm
și Leonhardt & Höier Literary Agency A/S, Copenhaga
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză

VIORICA MOROGAN și DAN SHAFRAN

© Editura RAO, 2013
pentru versiunea în limba română

2013

ISBN 978-606-609-520-4

Trezindu-se, știu cu siguranță că uitase ceva. Ceva ce visase în timpul nopții. Ceva ce ar fi trebuit să-și amintească.

Încercă să-și aducă aminte. Dar somnul e asemănător unei găuri negre. Unui puț ce nu-și arată niciodată apele.

„Oricum, taurii nu i-am visat, își spuse el. Altfel, aş fi transpirat ca și cum m-aș fi luptat cu febra toată noaptea. În noaptea asta, taurii mi-au dat pace.“

Zăcu nemîșcat în beznă și ascultă. Respirația femeii de lângă el era atât de slabă, încât abia se auzea.

„Într-o dimineață, ea va fi moartă lângă mine, fără ca eu să-mi dau seama, reflectă el. Ori poate chiar eu. Unul din noi trebuie să moară înaintea celuilalt. Cândva, zorile vor aduce cu ele singurătatea celuilalt.“

Se uită la ceasul de pe măsuța de lângă pat. Arătătoarele lucitoare arătau cinci fără un sfert.

„De ce m-oi fi trezit? se întrebă el. De obicei, dorm până la cinci și jumătate. Așa fac de mai bine de patruzeci de ani. De ce m-am trezit acum?“

Ascultă în întuneric și brusc se simți complet treaz.

Ceva era diferit. Ceva nu era aşa cum ar fi trebuit să fie.

Pipăi încetișor cu mâna până ce atinse obrazul femeii. Simți cu vârful degetelor că era caldă. Deci, nu murise. Niciunul din ei nu fusese încă lăsat singur.

Așultă din nou în întuneric.

„Calul, își spuse el. N-a nechezat. De asta m-am trezit. Iapa obișnuiește să necheze noaptea. O aud fără să mă trezesc și, în subconștient, știu că pot să dorm mai departe.“

Se săltă cu atenție din patul care scârțâia. Îl aveau de patruzeci de ani. Era singura mobilă pe care o cumpăraseră când se căsătoriseră. Și, probabil, va fi singurul pat din viața lor.

Porni către fereastră pe dușumeaua de lemn și simți durerea din genunchiul stâng.

„Sunt bătrân, gândi el. Bătrân și uzat. În fiecare dimineață, când mă trezesc, rămân la fel de mirat la gândul că am deja șaptezeci de ani.“

Prăi afară în noaptea de iarnă. Era 7 ianuarie 1990 și, în iarna aceea, încă nu căzuse zăpada peste Skåne. Becul de deasupra ușii de la bucătărie lumina grădina, castanul rebegit și, în depărtare, câmpurile. Se uită spre curtea vecină, acolo unde locuiau Lövgrenii. Casa albă, joasă și lungă era întunecată. Grajdul, aşezat în unghi drept față de casă, avea deasupra ușii negre un bec cu lumină slabă, gălbuiu. Acolo, înăuntru, într-o boxă stă iapa și, de acolo, nechează ea în nopțile de neliniște.

Așultă din nou, în întuneric.

Patul scârțâi în spatele lui.

– Ce faci? șopti nevastă-sa.

– Culcă-te, ii spuse el. Îmi dezmorțesc puțin oasele.

– Te doare ceva?

– Nu.

– Atunci culcă-te! Nu sta acolo să îngheț și să răcești. O auzi cum se întoarce pe partea cealaltă.

„Cândva ne-am iubit, își spuse el. Dar se apără imediat de propriul gând. E un cuvânt prea frumos. A iubi. Nu e pentru unii ca noi. Un om care a fost fermier mai bine de patruzeci de ani și a stat aplecat peste pământul argilos din Skåne nu folosește cuvântul iubire atunci când vorbește despre femeia lui. În viețile noastre, dragostea a însemnat întotdeauna cu totul altceva...“

Prăi casa vecină, mijindu-și ochii, încercând să pătrundă prin întunericul nopții de iarnă.

„Nechează, se rugă el. Nechează din boxa ta, ca să știu că totul e ca de obicei. Să mă pot băga sub plapumă încă puțin. Oricum, ziua unui fermier bătrân și anchilozat este suficient de lungă și lipsită de speranță.“

Pe neașteptate, își dădu seama că privea fereastra de la bucătăria casei vecine. Ceva era schimbat. În toți acești ani, își aruncase din când în când privirea la ferestrele vecinilor. Însă acum, dintr-o dată, ceva îi păru schimbat. Sau poate îl înșela întunericul? Închise ochii și numără până la douăzeci, pentru a-și odihni privirea. Apoi privi din nou fereastra și, acum, avu certitudinea că era deschisă. O fereastră care întotdeauna fusese închisă în timpul nopții era dintr-o dată deschisă. Și iapa care nu nechezase...

Iapa nu nechezase, pentru că bătrânlul Lövgren nu-și făcuse plimbarea lui obișnuită de noapte până la grajd, atunci când prostata își anunța prezența și-l scotea din patul cald...

„E numai o închipuire, încercă el să se autoliniștească. Ochii mei s-au încrețosit. Totul este ca de obicei. Ce s-ar putea, de fapt, întâmpla aici? În cătunul Lunarp, imediat

la nord de lacul Kadesjö, pe drumul către frumosul lac Krageholmssjö, în inima ținutului Skåne? Aici nu se întâmplă niciodată nimic. Timpul stă pe loc în acest sătuc în care viața curge ca un pârâiaș lipsit de energie și vigoare. Aici locuiesc numai câțiva fermieri bâtrâni, care și-au arendant pământurile altora. Aici stăm noi și aşteptăm evenimentul acela, care nu poate fi evitat.“

Priv din nou fereastra și se gândi că nici Maria și nici Johannes Lövgren nu-ar fi uitat să-o închidă. Odată cu vîrsta se strecoară pe furiș frica, apar din ce în ce mai multe lacăte, și nimeni nu uită să închidă fereastra la căderea nopții. A îmbătrâni înseamnă a deveni fricos. Frica aceea provocată de spaimele copilăriei revine atunci când omul îmbătrânește.

„Aș putea să mă îmbrac și să mă duc până afară, iși spuse el. Orbecând prin grădină, cu vântul înghețat în față, să mă duc până la gardul care desparte gospodăriile noastre. Acolo m-aș putea convinge că văd ceva care nu există.“

Dar se hotărî să nu se ducă. În curând, Johannes se va ridica din pat ca să pună de cafea. Mai întâi va aprinde lumina la closet, apoi lampa la bucătărie. și totul va intra în normal...

Stătea la fereastră și simțea cum îngheăță. Frigul bâtrâneții care te cuprinde tiptil, chiar și în camera cea mai călduroasă. Se gândi la Maria și Johannes.

„Să cu ei am avut un fel de căsnicie, iși spuse el. Ca între vecini și fermieri. Ne-am ajutat, am împărtit necazurile și anii grei. Dar am împărtit și ce este bun în viață. Împreună am sărbătorit Sânzienele și am mâncat prânzul de Crăciun. Copiii noștri au alergat între cele două curți ca și cum ele ar fi apartinut amândurora. Iar acum, împărtim bâtrânețea cea lungă și neputincioasă...“

Fără să știe de ce, deschise ușurel fereastra, ca să n-o trezească pe Hanna. Ținu puternic de cărligul ei, ca nu cumva vijelia de iarnă să i-o smulgă din mâini. Însă afară era un calm total și își aduse aminte că la buletinul meteo de la radio nu pomeniseră nimic despre vreo furtună care s-ar aprobia de câmpiiile skâneze.

Cerul era înstelat și era foarte frig. Tocmai se pregătea să închidă fereastra, când i se păru că aude ceva. Ascultă cu urechea stângă întoarsă spre afară. Urechea cea bună, spre deosebire de dreapta, care-i fusese distrusă în timpul petrecut în huruitul tractoarelor.

„O pasăre, își spuse el. O pasăre de noapte care tipă.“

Apoi i se făcu frică. Îl cuprinse spaima venită de nu se știe unde.

„Parcă ar fi un om care strigă. Sfâșietor, să fie auzit de ceilalți.“

O voce care părea a ști că trebuie să treacă prin pereții groși, de piatră, pentru a atrage atenția vecinilor.

„Mi se năzare, iși spuse el din nou. Nu tipă nimeni. Cine să tipă?“

Închise fereastra atât de violent, încât un ghiveci de flori sări pe pervaz și o trezi pe Hanna.

– Ce faci acolo? întrebă ea, iar el simți că era enervată.

Când să-i răspundă, fu dintr-o dată sigur.

Frica fusese reală.

„Iapa n-a nechezat, spuse el și se așeză pe marginea patului. Și fereastra de la bucătăria Lövgrenilor este deschisă. Și cineva tipă.“

Hanna se ridică în capul oaselor în pat.

– Ce spui?

N-avea chef să răspundă, însă acum era sigur că nu o pasăre auzise el.

— Este Johannes sau Maria, zise el. Unul din ei strigă după ajutor.

Ea se ridică din pat și se duse la fereastră. Stătea, înaltă și solidă, în cămașa ei de noapte albă, privind afară în întuneric.

— Fereastra de la bucătărie nu-i deschisă, șopti ea. E spartă.

El se îndreptă spre ea, iar acum îi era atât de frig, încât începu să tremure.

— Cineva strigă după ajutor, spuse ea și vocea i se stinse.

— Ce trebuie să facem? întrebă el.

— Du-te la ei, răspunse ea. Grăbește-te!

— Dar dacă este periculos?

— Să nu-i ajutăm pe cei mai buni prieteni ai noștri dacă li s-a întâmplat ceva?

El se îmbrăcă în grabă și luă lanterna din dulapul din bucătărie, dintre niște siguranțe și borcanul cu cafea. Simți pământul înghețat sub picioare. Se întoarse și, ca într-o străfulgerare, o zări pe Hanna la fereastră.

Se opri lângă gard. Totul părea liniștit. Acum văzu și el că geamul de la bucătărie era spart. Trecu cu grijă peste gardul scund și se apropi de casa cea albă. Însă nicio voce nu mai striga.

„Mi-am imaginat, repetă el. Sunt un om bătrân, care nu mai e capabil să deosebească realitatea de închipuire. Să fi visat totuși taurii azi-noapte? Vechiul vis despre taurii care, atunci când eram copil, mă alergau, făcându-mă să înțeleg că într-o bună zi voi muri...“

Chiar în acel moment, auzi din nou strigătul. Era slab, ca un fel de scâncet. Era Maria.

Se duse la fereastra de la dormitor și privi cu atenție prin crăpătura dintre perdea și rama ferestrei.

Înțelese dintr-odată că Johannes e mort. Lumină cu lanterna și strânse puternic din pleoape, înainte de a se hotărî să privească înăuntru.

Maria era căzută pe dușumea, legată de un scaun. Avea față însângerată, iar proteza spartă zăcea sfârâmată pe cămașa de noapte mânjită de sânge.

Apoi văzu piciorul lui Johannes. Reuși să vadă numai un picior. Restul corpului era ascuns de perdea.

Se întoarse șchiopătând și trecu încă o dată peste gard. În timp ce orbecăia însășimântat prin pământul înghețat, simți durerea din genunchi.

Mai întâi telefonă la poliție.

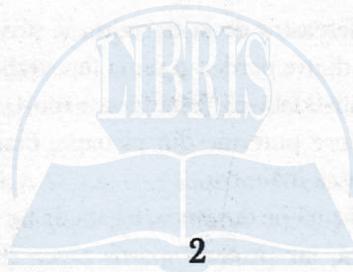
Apoi scoase o rangă dintr-un dulap care mirosea a naftalină.

— Rămâi aici, îi spuse Hannei. Nu trebuie să vezi asta.

— Dar ce s-a întâmplat? întrebă ea, cu lacrimi de spaimă în ochi.

— Nu știu, răspunse el. Dar m-am trezit pentru că iapa n-a nechezat azi-noapte. Åsta-i motivul.

Era 7 ianuarie 1990. Încă nu se luminase de ziua.

Con vorbirea telefonică a fost înregistrată de către poliția din Ystad la ora cinci și treisprezece minute. A fost preluată de un polițist frânt de oboseală, care, începând din noaptea de Anul Nou, fusese de serviciu aproape fără întrerupere. Ascultând vocea tremurătoare de la telefon, își spuse că probabil e vorba despre un bătrân dezechilibrat psihic. Totuși, ceva îi trezi interesul. Începu să pună întrebări. Când con vorbirea se termină, căzu un moment pe gânduri, apoi ridică din nou receptorul și formă un număr pe care-l știa pe dinafară.

Kurt Wallander dormea. Cu o seară înainte, stătuse treaz mult prea târziu și ascultase înregistrări ale Mariei Callas, trimise de un prieten bun din Bulgaria. Se reîntorsese mereu la *Traviata* ei, așa încât se făcuse aproape ora două când se hotărâse, în cele din urmă, să se ducă la culcare.

Tocmai se afla adânc cufundat într-un vis erotic, când țărâitul telefonului îi birui somnul profund. Pentru a se asigura că e doar un vis, întinse mâna și pipăi asternutul. Era singur în pat. Nu o găsi nici pe nevastă-sa, care-l părăsise de vreo două luni, și nici pe negresa cu care tocmai făcuse dragoste sălbatic.

Se uită la ceas în timp ce se întinse după receptor.

„Un accident de mașină, gândi el rapid. Un îngheț neașteptat și cineva care conducea prea repede a derapat pe autostrada E65. Ori poate o bătaie între emigranții sosiți din Polonia cu bacul de dimineată.“

Se ridică în pat și-și lipi receptorul de obraz. Țepii bărbii nou crescute îl ardeau.

– Wallander.

– Sper că nu te-am trezit?

– Nu. Ce naiba, eram treaz!

„De ce l-oi fi mințind? se întrebă el. De ce nu-i spun adevarul? Că, mai mult decât orice altceva, aş vrea să mă reințorc la somnul meu, la visul dispărut cu femeia aceea goală.“

– M-am gândit că trebuie să te sun.

– Accident de mașină?

– Nu, nu tocmai. A sunat un țăran bătrân, care a spus că-l cheamă Nyström și că locuiește în Lunnarp. Zicea că o femeie din vecini zace legată pe dușumea și că cineva a murit.

Se gândi rapid unde era așezat satul Lunnarp. Nu foarte departe de dealul Marsvin, într-o zonă neobișnuit de ondulată pentru regiunea Skåne.

– Părea a fi ceva serios și m-am gândit că ar fi mai bine să sun direct la tine.

– Pe cine ai la secție acum?

– Peters și Norén sunt plecați să caute pe cineva care a spart o fereastră la hotelul Continental. Să-i chem înapoi?

– Spune-le să meargă cu mașina la intersecția dintre drumul spre lacul Kadesjö și cel spre Katslösa și să mă aștepte acolo. Dă-le și adresa. Când ai fost înștiințat?

– Acum câteva minute.

– Ești sigur că omul care a telefonat nu era beat?

– Nu părea.